

Студент 4 курсу
факультету економіки і права ХНЕУ

ВИБІР ІННОВАЦІЙНОЇ СТРАТЕГІЇ З МЕТОЮ ОРГАНІЗАЦІЙНО-ТЕХНІЧНОГО РОЗВИТКУ ПІДПРИЄМСТВА

Анотація. Проаналізовано основні аспекти вибору та впровадження інноваційної стратегії, спрямованої на організаційно-технічний розвиток підприємства. Розглянуто проблеми вибору стратегій, показники та резерви підприємства, які дозволяють оцінити його стан для впровадження інноваційних заходів.

Аннотация. Проанализированы основные аспекты выбора и внедрения инновационной стратегии, направленной на организационно-техническое развитие предприятия. Рассмотрены проблемы выбора стратегий, показатели и резервы предприятия, которые позволяют оценить его состояние для внедрения инновационных мероприятий.

Annotation. The main aspects of the selection and implementation of innovative strategies aimed at organizational and technical development of a company are analyzed. The problems of choosing the strategies, indexes and reserves of an enterprise allowing to assess its condition for innovative activities are studied.

Ключові слова: інновація, розвиток підприємства, організаційно-технологічні характеристики підприємства.

Сучасні умови господарювання характеризуються суттєвим підвищенням ступеня мінливості технологій, що зумовлює скорочення термінів запуску у виробництво нової продукції, прискоренням виробничих процесів, потребу у випуску конкурентоспроможних виробів відповідно до вимог споживачів, досягаючи високої якості при зниженні витрат. Актуальності набуває необхідність вибору та впровадження інноваційних стратегій на підприємстві, які приймаються з об'єктивними вимогами для забезпечення його організаційно-технічного розвитку.

Дослідженням теоретичних та практичних аспектів упровадження інновацій, спрямованих на підвищення організаційно-технічного розвитку підприємства, займалися такі вчені, як: Варава Л. М., Гриньова А. В., Гриньова М. А., Кизим М. О., Маларець Л. М., Назарова Г. В., Пономаренко В. С., Федулова Л. Н., Ястремська О. М. [1 – 7].

Метою дослідження є теоретичне обґрунтування необхідності вибору інноваційної стратегії, спрямованої на організаційно-технічний розвиток підприємства.

Різноманітні зміни зовнішнього середовища постійно створюють як можливості, так і загрози для стабільного функціонування підприємства. Це пояснюється відкритістю даної соціально-економічної системи, яка, потрапляючи під вплив різноманітних чинників зовнішнього середовища, постійно змінює свій якісний стан, і в результаті відбувається розвиток складної соціально-економічної системи. У загальному сенсі під розвитком підприємства розуміється спрямований процес зміни його якісного стану, що супроводжується перетворенням його внутрішніх і зовнішніх зв'язків, забезпечує єдність досягнення стійкості та адаптивності підприємства відповідно до вимог зовнішнього середовища і таким чином забезпечуючи його життєздатність на максимально тривалий період часу [4].

Зростання ефективності виробництва зумовлює ряд чинників, де технічний розвиток виступає головним та безпосереднім, він визначає динамічну основу розвитку підприємства, а організаційний розвиток забезпечує реалізацію створених технічно-потенційних можливостей інтенсифікації виробничо-трудова процесів, тобто веде до зміни форми процесу розвитку.

Проте в умовах зростання темпів ринкових змін, вимог споживачів, посилення конкурентної боротьби успіх підприємства залежатиме від того, наскільки цілеспрямовано та ефективно використовуються новітні досягнення науки і техніки, які є першоджерелами розвитку продуктивних сил, настільки успішніше вирішуються пріоритетні соціальні завдання життєдіяльності суспільства.

Отже, головним завданням підвищення організаційно-технічного розвитку підприємства, що лежить в основі ефективності його діяльності є прискорення процесів створення і впровадження у виробництво нової техніки та технологій, підвищення ефективності підготовки виробництва до освоєння нових видів продукції. Вибір необхідної інноваційної стратегії для підприємства пов'язання з практичним аспектом упровадження самої інновації. Аналізуючи підходи до трактування даного поняття, під інновацією розуміється процес практичного використання ідей і винаходів, що приводить до створення кращих за своїми властивостями виробів, технологій [7].

Основними показниками, що дозволяють оцінити стан організаційно-технічної підготовки підприємства для впровадження інноваційних заходів є визначеність проблем техніко-технологічного розвитку підприємства; стадія засвоєння технологій; тип домінуючого виробничого процесу; ступінь оновлення продукції, яка випускається підприємством; ступінь кваліфікованості та мобільності персоналу; конструкторські та технологічні резерви; тривалість і структура циклу підготовки виробництва; ступінь паралелі та безперервності процесів створення нової техніки; ступінь централізації робіт і показники спеціалізації підрозділів; рівень організації підготовки виробництва.

Резервами вдосконалення підготовки виробництва до впровадження інновації є невикористані можливості подальшого скорочення термінів і витрат на застосування нової технології, підвищення якості та ефективності створеної техніки, впровадження систем автоматизації виробництва.

У свою чергу стратегії інноваційної діяльності доцільно розглядати як сукупність певних дій з вирішення питань щодо вибору об'єкта інновацій за його характеристиками рівня новизни та ефективності; доцільності вкладання коштів; вибору методів; обґрунтування вибору темпів, обсягів, джерел інвестування інновацій.

У науково-дослідних джерелах виділять три основні види інноваційних стратегій: наступальна, імітаційна та захисна.

У таблиці автор здійснив аналіз кожної із виду інноваційних стратегій, обґрунтувавши вибір окремого виду інноваційної стратегії залежно від типу підприємства та сформулював наслідки впливу обраного виду інноваційної стратегії на організаційно-технічний розвиток підприємства.

Таблиця

Умови використання інноваційних стратегій

Назва стратегії	Зміст	Тип підприємства, що застосовує даний вид інноваційної стратегії	Результат
Наступальна	Створення конкурентної переваги та завоювання більшої частки ринку шляхом витіснення конкурентів	Віоленти – великі компанії з масовим виробництвом, розвинутою інфраструктурою і значною науково-дослідною базою. Віоленти володіють високим інноваційним потенціалом, що дозволяє їм завдяки наявності вільних фінансових коштів, наукових розробок та матеріально-технічних засобів, з одного боку, розробити нововведення, а з іншого боку, освоїти у виробництві і здійснити його комерціалізацію. В інноваційній сфері віоленти можуть виступати в ролі новатора та інноватора	Розробка нових технологічних рішень у формі проникнення на ринок або диверсифікації. Створення адекватної системи управління, висока мобільність та зростання взаємозв'язку між організаційними підрозділами підприємства. Можливе введення нової організаційної структури
Імітаційна	Використання випущених на ринок інновацій інших підприємств з деяким вдосконаленням та модернізацією	Комутанти – дрібні компанії, для яких характерна стратегія наслідування. Їх роль полягає в сприянні дифузії інновацій. Їх діяльність в основному пов'язана з виробництвом легальних копій продуктів відомих компаній, а також надання послуг з післяпродажного сервісу інноваційних продуктів	Модифікація, технічних характеристик та технологічних процесів на підприємстві, модернізація форм організації виробництва та управління, приводячи їх відповідно до вимог сучасного середовища
Захисна	Збереження існуючої частки ринку та обсягів виробництва, а також стабілізація діяльності підприємства	Характерна як для великих, так і для дрібних підприємств. У випадку великих підприємств це зумовлене стабільною часткою на галузевому ринку, достатнім рівнем технології виробництва, кваліфікованим персоналом. Тобто фактично даному підприємству просто немає необхідності займатися науково-технічними розробками, щоб виділитися серед конкурентів, а більш важливо утримати існуючі позиції. Для дрібних підприємств, що підтримують норму прибутку за рахунок низьких витрат виробництва	Для великих підприємств: утримання існуючого стану організаційно-технічного розвитку підприємства, що зумовлено метою оптимізувати співвідношення "затрати-результат" в інноваційному процесі. Для дрібних підприємств: розвиток окремих технічних показників та організаційних рішень за рахунок застосування приватних технічних пропозицій як запропонованих у самій компанії, так і (частіше) отриманих ззовні

Отже, великим компаніям з масовим виробництвом та розвинутою інфраструктурою слід використовувати наступальну інноваційну стратегію, а дрібним підприємствам – імітаційну. Захисна інноваційна стратегія характерна як для великих, так і для дрібних підприємств.

Підґрунтям для організаційно-технічного розвитку підприємства є інноваційні процеси, що здатні забезпечувати його конкурентоспроможність. Інноваційна стратегія є одним із основних засобів досягнення цілей підприємства в умовах високого рівня невизначеності очікуваних результатів, інвестиційних ризиків проєктів.

Напрямом подальших досліджень, на які буде спрямовано увагу автора, є пошук та аналіз інноваційних можливостей підприємства.

Література: 1. Варава Л. М. Обґрунтування оцінки впливу організаційно-технічного рівня виробництва: / Л. М. Варава // Вісник Криворізького технічного університету. – 2007. – № 7. – С. 42–45. 2. Гриньов А. В. Інноваційний розвиток промислових підприємств: концепція, методологія, стратегічне управління. / А. В. Гриньов – Х. : ХНЕУ, 2003. – 308 с. 3. Гриньова М. А. Роль науково-технологічного прогнозування в інноваційному розвитку підприємства машинобудування : [монографія] / М. А. Гриньова. – Х. : ВД "ІНЖЕК", 2008. – 137 с. 4. Назарова Г. В. Управління розвитком діяльності промислових підприємств / Г. В. Назарова. – Х. : ХНЕУ, 2010. – 239 с. 5. Пономаренко В. С. Стратегічне управління розвитком підприємства : навч. посібн. / В. С. Пономаренко, О. І. Пушкар, О. М. Тридід. – Х. : Вид. ХДЕУ, 2002. – 640 с. 6. Федулова Л. Н. Перспективи інноваційно-технологічного розвитку промисловості України / Л. Н. Федулова // Економіка України. – 2008. – № 7. – С. 24–36. 7. Ястремська О. М. Стратегічне управління інноваційним розвитком підприємства / О. М. Ястремська. – Х. : ВД "ІНЖЕК", 2010. – 392 с.